

FI lausuntopyyntö VV

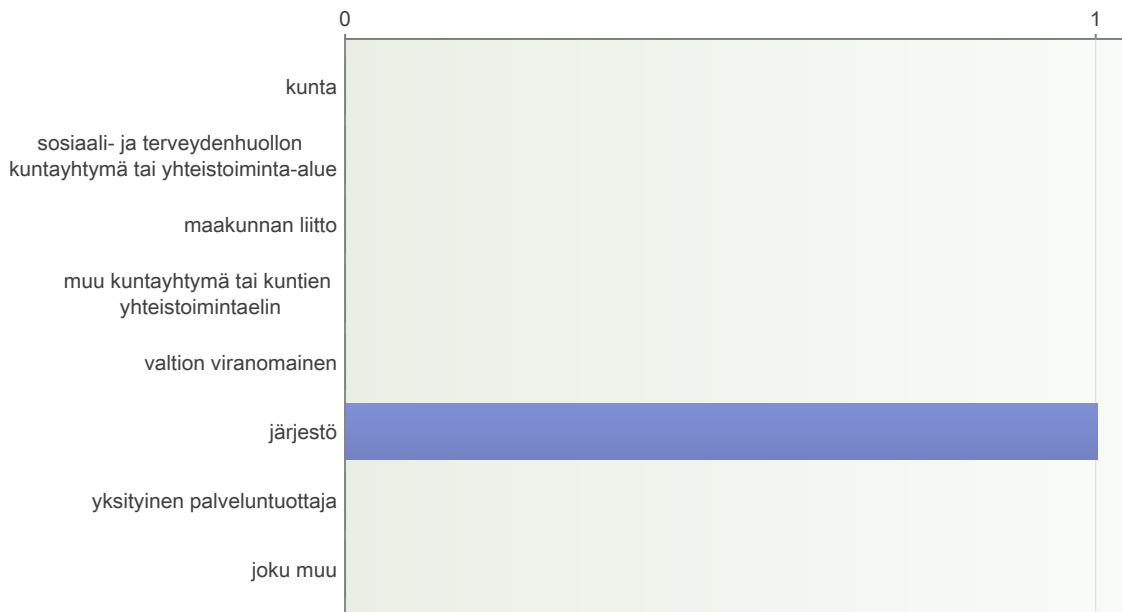
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Haukkalan säätiö	Päivi Fadjukoff	paivi.fadjukoff@jyu.fi	helmikuu 2017	Haukkalan säätiön hallitus

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

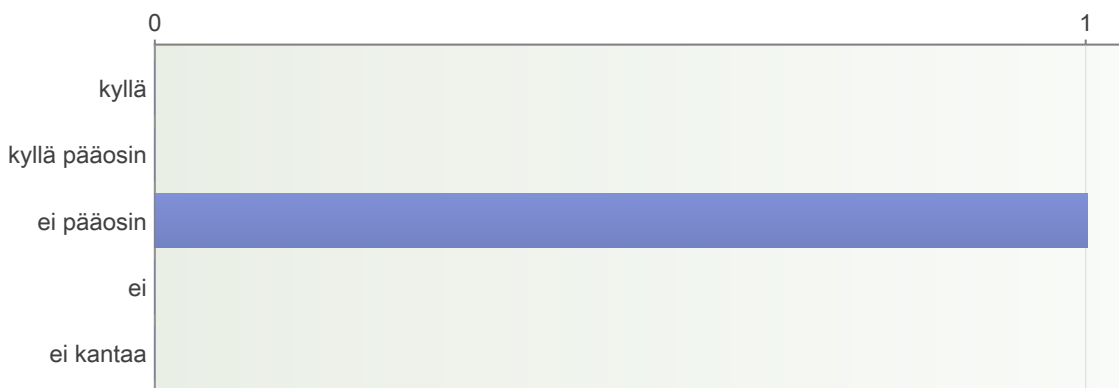
- Uudistuksen tähän asti tiedossa olevalla toteutuksella ei ole nähtävissä mekanismeja, joilla se vaikuttaisi väestön terveys- ja hyvinvointieroihin ja palveluiden yhdenvertaiseen saavutettavuuteen. Vaikutukset riippuvat siitä, miten näitä tekijöitä painotetaan uudistuksen toteutuksessa.

On selvää, että palveluita tulee jatkossakin olemaan parhaiten tarjolla suurissa kaupunkikeskustoissa, ja syrjäseutujen asukkaiden aidot valinnanmahdollisuudet ovat vähäiset ja huoli on lähinnä siitä, onko syrjäseuduilla tarjolla ollenkaan palveluita.

Maakunta- ja sote-lakikokonaisuus keskittyy luomaan edellytykset sosiaali- ja terveystalouden sekä näiden osalta perus- ja erityispalveluiden asiakaslähtöiseen yhteensovitukseen. Sote- yhteensovitus ei kuitenkaan riitä eriarvoisuuden sekä kustannusten vähentämisen tavoitteen saavuttamiseksi lasten, nuorten ja perheiden osalta. Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat pääasiassa muita kuin sotepalveluita (varhaiskasvatus, perusopetus, toinen aste, nuorisotyö, vapaa-aika, liikunta, kulttuuri jne.). Lisäksi asumisen ja yhdyskuntarakenteen ratkaisut kunnassa vaikuttavat olennaisesti lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin. Jatkovalmisteluun on kytkettävä vahvemmin yhteensovitus lapsille ja nuorille tärkeiden kunnan järjestämisvastuulla olevien palveluiden kanssa. Ilman tiivistä yhteensovitusta kuntapalveluiden kanssa riskinä on hajanaisuuden ja eriarvoisuuden lisääntyminen eikä väheneminen. Jo nykyisellään saman järjestäjän tuottamana sote- ja sivistyspalveluiden yhteensovituksessa on monenlaisia haasteita. Uudet yhdyspintapalvelut on rakennettava kansallisesti johdetusti.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

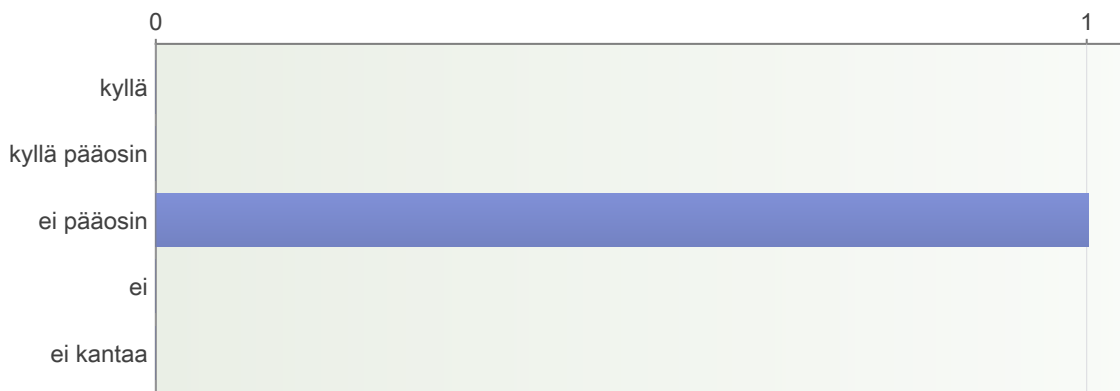
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanvapaus edellyttäisi nykyistä parempaa tietoa palveluntarjoajien eroista esimerkiksi palveluiden saatavuudessa (jonotusajat) ja laadussa. Mahdollisuus vaihtaa palveluntarjoajaa vain vuoden välein rajoittaa tehokkaasti siirtymistä sinne, missä palvelu juuri tällä hetkellä olisi tarjolla vähimmällä jonotuksella. Palveluntarjoajalla ei ehkä ole erityistarpeeseen (esim. ortopedia) yhtä hyvää asiantuntemusta kuin jollakin toisella. Voisi olla kohtalokasta vaatia sitoutumista vuodeksi tiettyyn palveluntarjoajaan. Tämä heikentäisi olennaisesti valinnanvapautta nykyiseen verrattuna.

On keskeistä, että peruspalvelujen tulee olla helposti saavutettavia, matalan kynnyksen palveluja, jotka ovat lähellä lapsia ja heidän perheitään. Myös erityispalveluiden tulee jalkautua lasten ja perheiden arkeen. Tämä on erityisen tärkeää niiden lasten tai lapsiryhmien osalta, jotka käyttävät paljon perusterveydenhuollon palveluita tai joiden hoito ja kuntoutuminen vaativat ammattilaisilta hyvää lapsen ja perheen asuinalueen paikallistuntemusta tai tiivistä yhteistyötä kunnan toimijoiden kanssa. Hyvinvointierojen kaventamisen sekä kustannusten alentamisen tavoitteen kannalta on tarpeen kansallisesti ohjauksella varmistaa riittävät lähipalvelut sekä erityispalveluiden jalkautuminen lasten ja perheiden arkeen. Lasten, nuorten ja perheiden kannalta nämä ovat neuvolapalvelut, muut perusterveydenhuollon sekä opiskeluhoollon palvelut. Opiskeluhoollon kaikkien palveluiden (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut) tulee olla osa kouluyhteisöä siitä riippumatta järjestääkö ne kunta vai maakunta.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

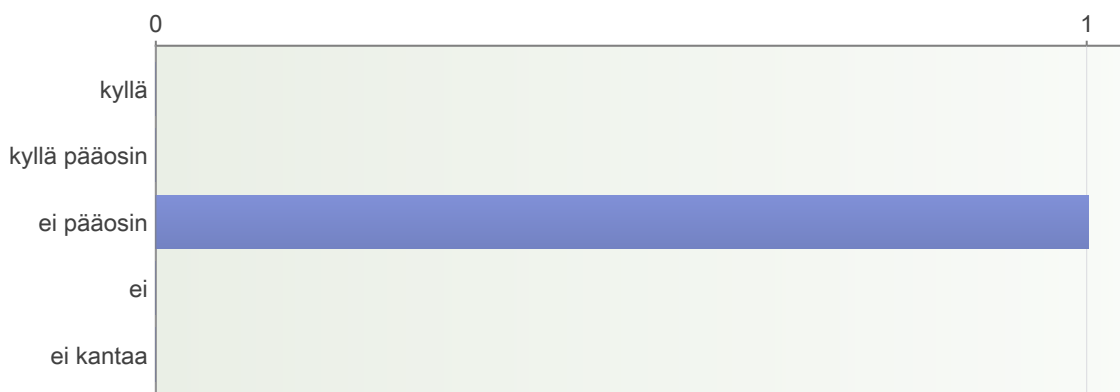
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ks edelliset vastaukset kysymyksiin 1-2. Ns. valinnanvapaus pyrkii liiaksi turvaamaan liikeyrityksen etua (etteivät asiakkaat vetäydy palvelusta), jolloin asiakkaan tilanne voi vaarantua. Asiakkaalla pitää olla mahdollisuus vertailuun ja hyvän ja ammattitaitoisen palvelun etsimiseen. Vuosi on liian pitkä aika sitoutumiseen, jos useampia palveluntuottajia on saatavilla. Vuoden sitoutumisen vaatimus tyrehdyttää kilpailun palveluntuottajien välillä.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

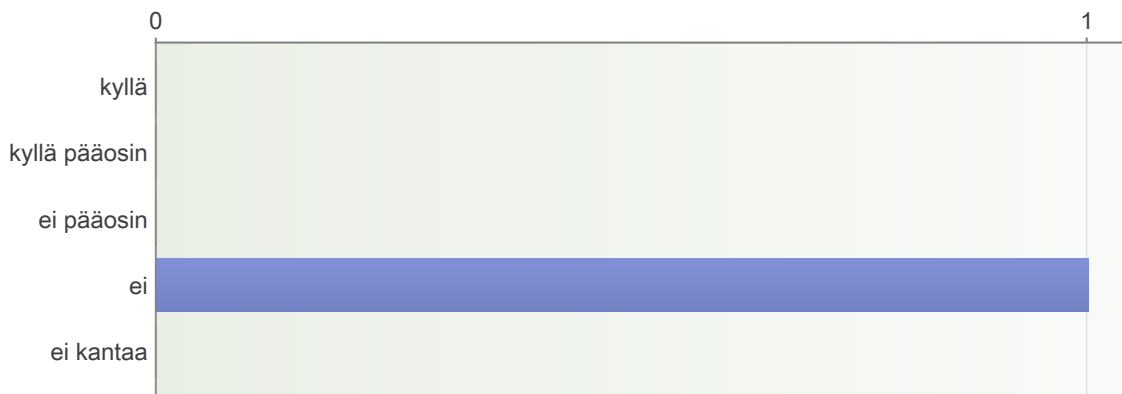
Vastaajien määrä: 1

- Tämä on mahdollisuus ja uhka, jonka toteutumista on vaikea tässä vaiheessa ennustaa. Tämä haasteellinen tehtävä jää järjestelystä vastaavien vastuulle.

E erityisen haasteelliseksi näyttää muodostuvan esimerkiksi sellaisten perheiden tilanne, joissa on monia haasteita (vaikkapa sosiaalisia ongelmia lapsella), ja joiden palvelut hajautuvat moniportaiseksi järjestelmäksi.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säästöihin uskottavasti johtavaa mekanismia ei ole esitetty.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittäväällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

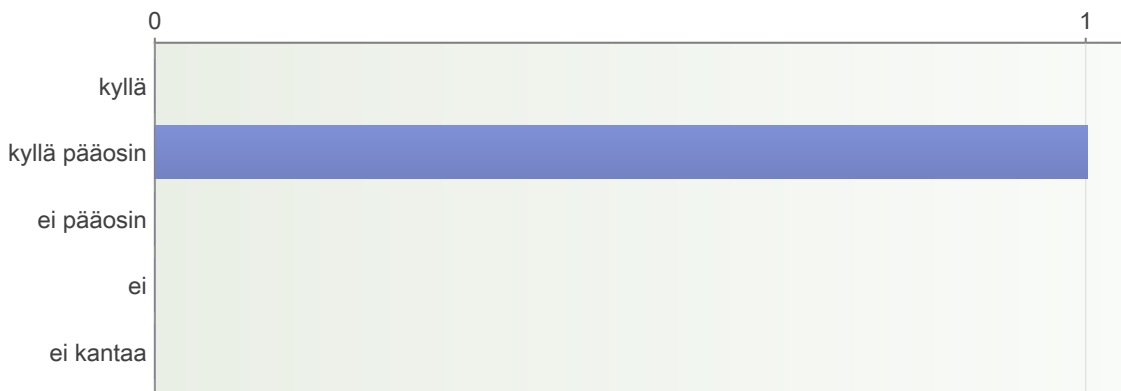
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kunnallisilta palveluilta edellytetään avoimuutta ja niitä voidaan kontrolloida demokraattisesti valituilla elimillä. Yhtiöittäminen merkitsee toimimista osakeyhtiölainsäädännön mukaisesti, ja siihen ei demokraattisesti valituilla elimillä ole mahdollisuus vaikuttaa. Myöskin toimintojen läpinäkyvyys vaarantuu. Suomalaisessa yhteiskunnassa on opittu luottamaan palveluihin, koskeeseen ne terveyskeskusta tai lasten koulukyyditystä taksilla. Tämä on hyvin poikkeuksellista maailmassa. Kilpailu tuo epäluottamuksen uudella tavalla esiin.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

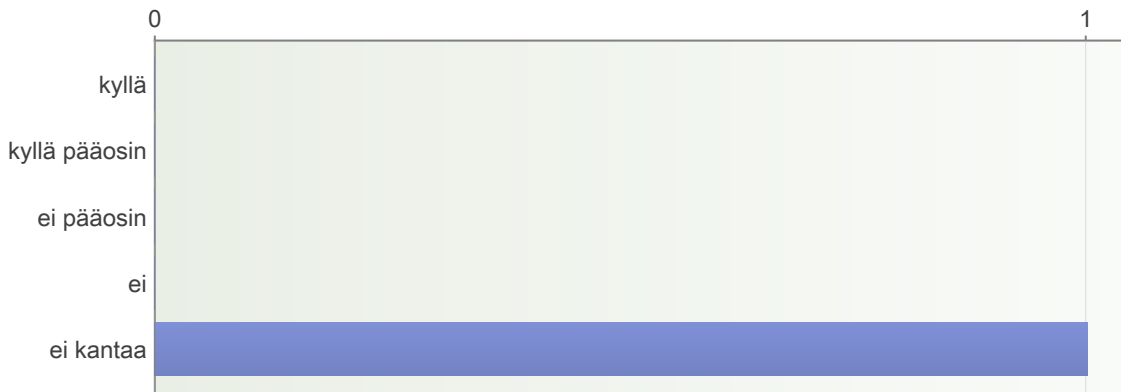
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistus tuo aina mahdollisuuden toimintatapojen muutokseen, ja uudistuksen yhteydessä tehdään myös työtä tämän toteutumiseksi (esim. LAPE-kärkihanke).

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Perusteiden tulisi olla selkeitä paitsi palveluiden tuottajille, myös kansalaisille. Järjestelmän kansantajuiseen ja selkokiehiseenkin esittelyyn tavallisille kansalaisille on kiinnitettävä huomiota.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

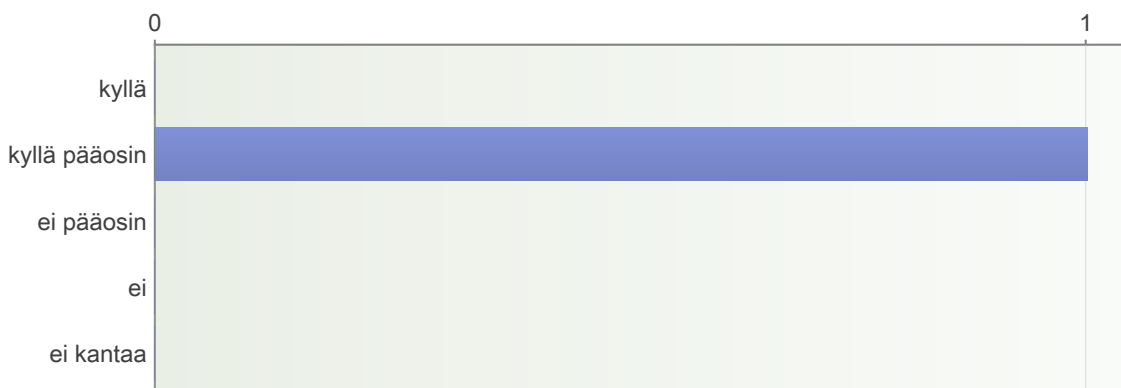
Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistuksessa tuodaan vallitsevasti esille lääketieteelliset terveyspalvelut. Entä sosiaalitoimen palvelut? Niistä on vähän tietoa.

Hyvinvoinnin ja terveyden perusta muodostuu lapsuudessa, kuten myös hyvinvointi- ja terveyserojen perusta, joten on tärkeää, että lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen mainitaan tavoitteena lakitekstissä ja sen perusteissa.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

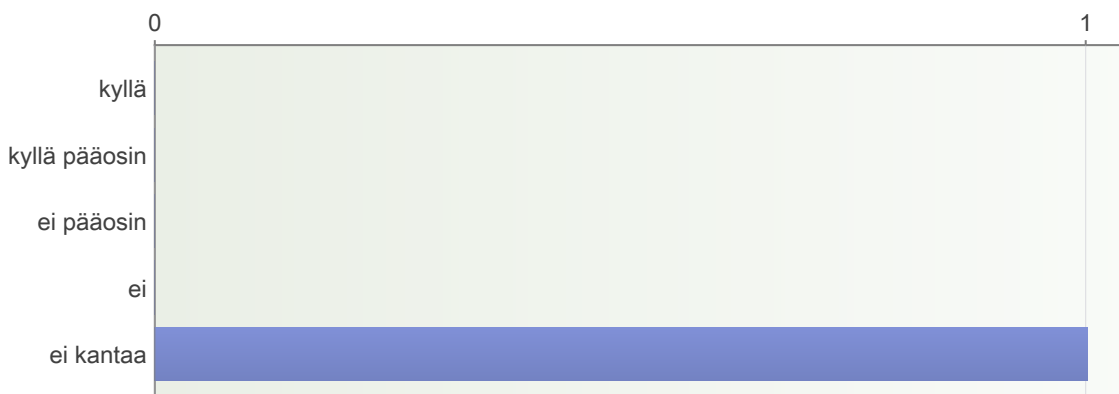
Vastaajien määrä: 1

- On tärkeää että viranomainen seuraa ja valvoo palveluiden tuottajia.

Maakunnan tehtäväkokonaisuus on mittava. On syytä harkita, miten varmistetaan maakunnan palvelukokouudessa sen omienkin hallinnonalarajojen ylittävä palveluiden asiakaslähtöisyys. Esimerkiksi kunnissa ns. elämänkaarimallin mukainen palveluiden järjestäminen ja tuottaminen on osoittautunut lasten ja perheiden palveluiden kannalta kustannustehokkaaksi. Olisiko maakunnan palvelutuotannon järjestämisessä luotava sen omat hallintorajat ylittävää asiakaslähtöistä elämänkaariajattelua ja mahdollistettava/rohkaistava esimerkiksi 1) lasten, nuorten ja perheiden 2) työikäisten ja 3) ikäihmisten palveluiden johtamista, järjestämisestä ja tuottamista kokonaisuuksina. On riskinä, että maakunnan erilaiset rajapinnat sekä tilaaja- tuottaja mallin soveltamiset muodostavat kankeutta ja esteitä tämänkaltaiselle asiakaslähtöisyydelle.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

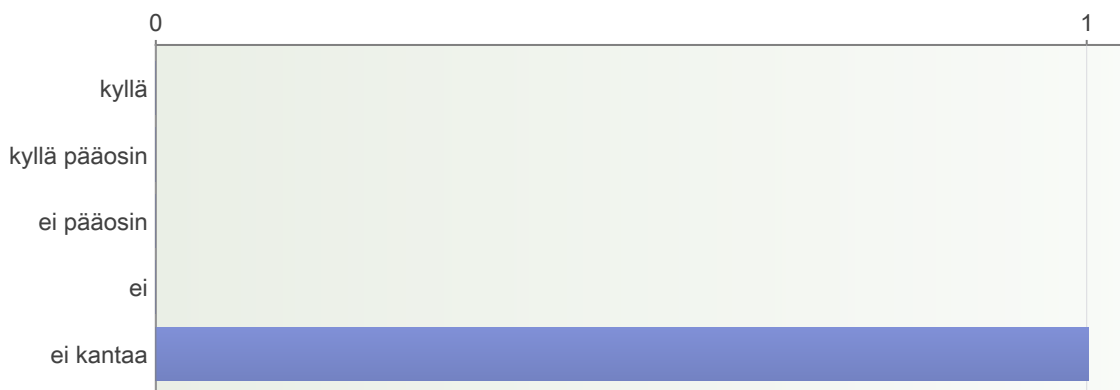

23. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

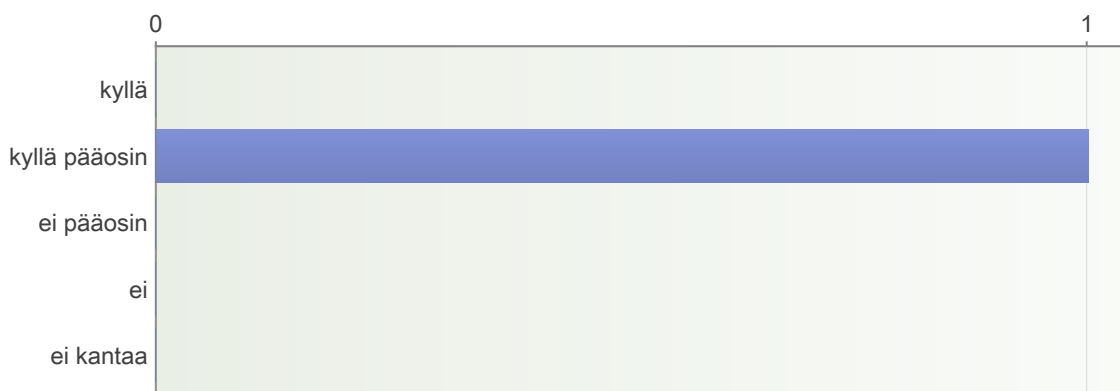
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tämä riippuu mm. siitä, paljonko palvelun tuottaja on tosiasiallisesti saatavana (esim. syrjäseudut vs kaupunkikeskustat).

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

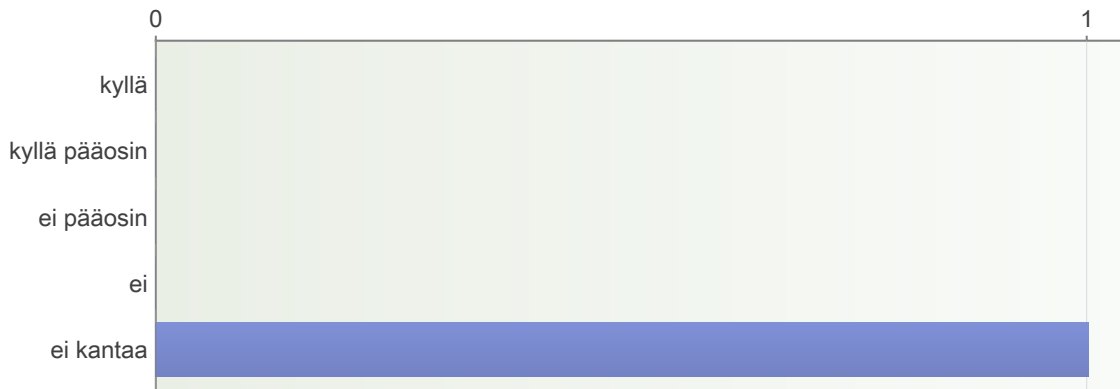
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Näiltä osin nykyiseen toimintaan tulee varsin vähän muutoksia kansalaisen näkökulmasta.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

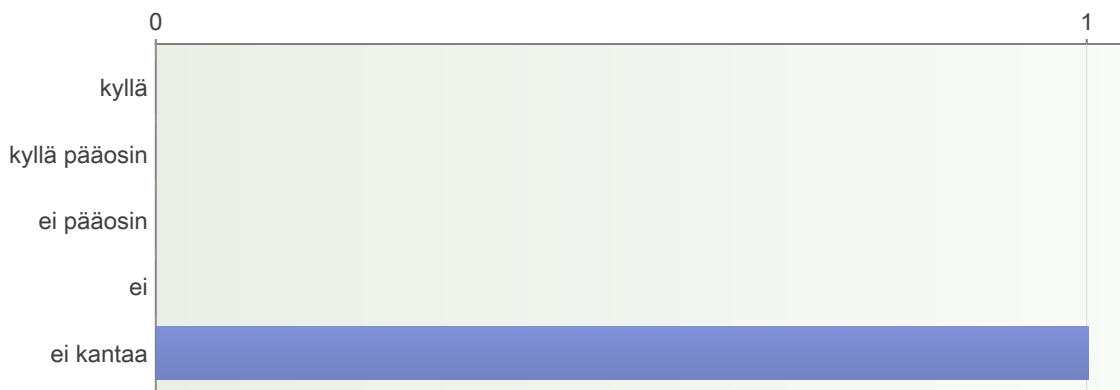
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännösten tulisi olla selkeitä paitsi palveluiden tuottajille, myös kansalaisille. Järjestelmän kansantajuisen ja selkokielistä esittelyyn tavallisille kansalaisille on kiinnitettävä huomiota.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Integraatio pelkästään sote palveluissa ei riitä lasten ja perheiden eriarvoisuuden vähentämisen ja kustannustavoitteiden saavuttamisessa. Lasten ja perheiden palveluiden kannalta on jatkossa määriteltävä tarkemmin, mitkä erityisen vaativat palvelut kuuluvat yhteistyöalueiden järjestämisvelvoitteisiin. Sopimuksissa on tarpeen varmistaa myös vaativien palveluiden jalkautuminen ja konsultaatiot lasten, nuorten ja perheiden arkeen ja peruspalveluihin sekä sote- että kuntien sivistyspalveluissa.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutumiseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

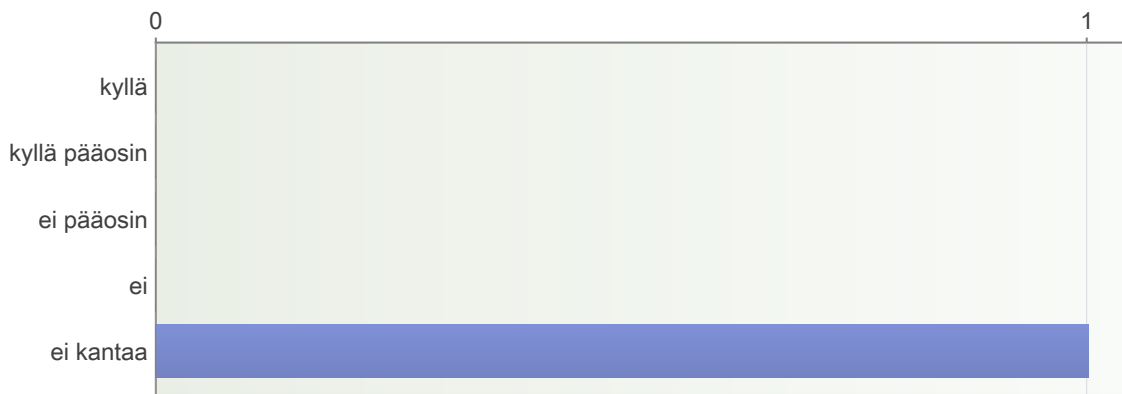

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

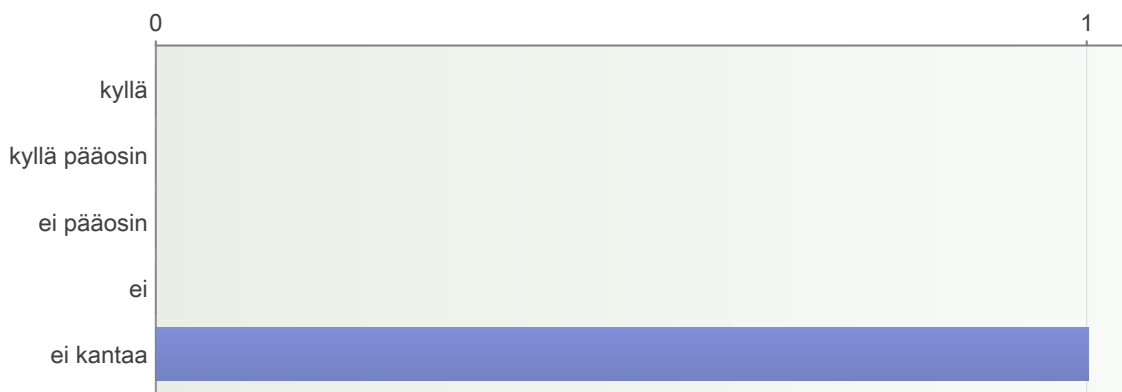

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

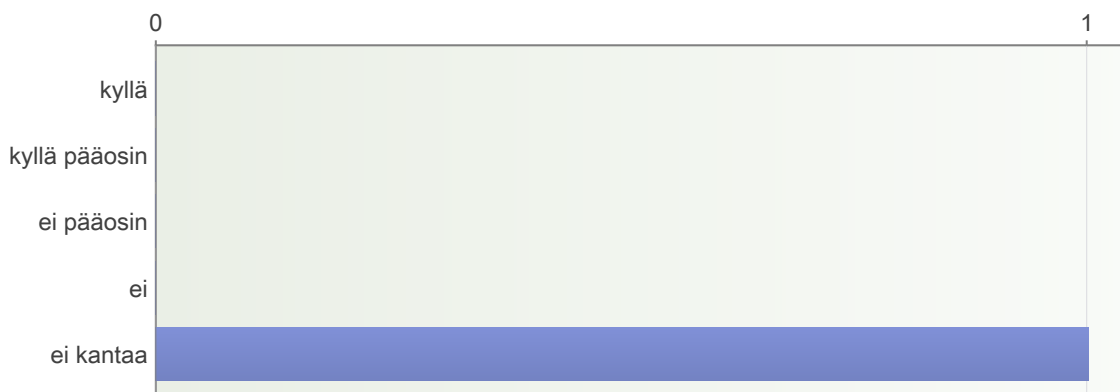

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

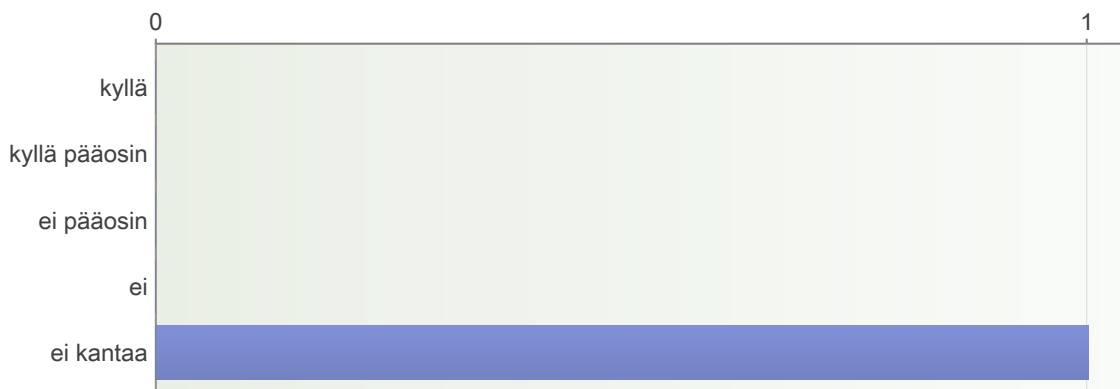
-

Palveluntuottajilta tulee edellyttää myös sitoutumista yhteisesti määritettyyn, ihmislähtöiseen arvopohjaan; esimerkiksi lapsikäsitykseen, jossa lapsi on aktiivinen toimija omassa elämässään ja suhteessa toisiin ihmisiin ja jonka vuorovaikutussuhteita perheeseen ja läheisiin tulee tukea.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

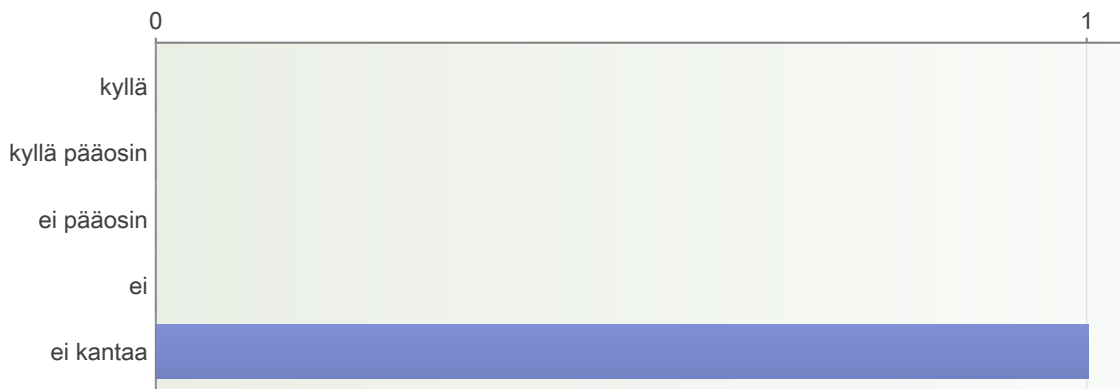

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

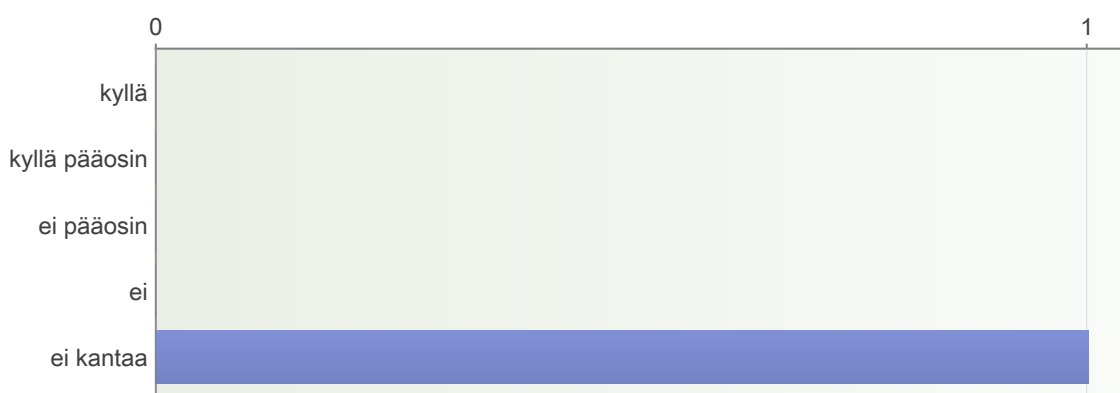

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

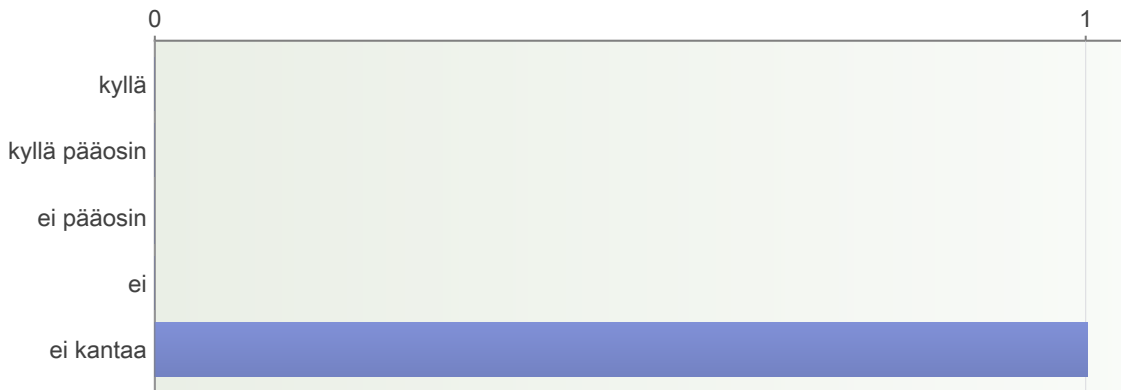
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asukkaiden on hyvin vaikea tai mahdotonta etukäteen päätellä palveluntarjoajien välisiä eroavaisuuksia. Mielikuvilla ja markkinoinnilla voi olla suurempi merkitys valinnoille kuin palvelun toteutuvalla tasolla, erityisesti kun on mahdotonta "äänestää jaloillaan" huomatessaan etteivät palvelut toimi. Vuoden siirtymäaika on todella pitkä ja sen aikana toivottavasti useimmat palvelutarpeet jo hoidettu, hyvin tai huonosti.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

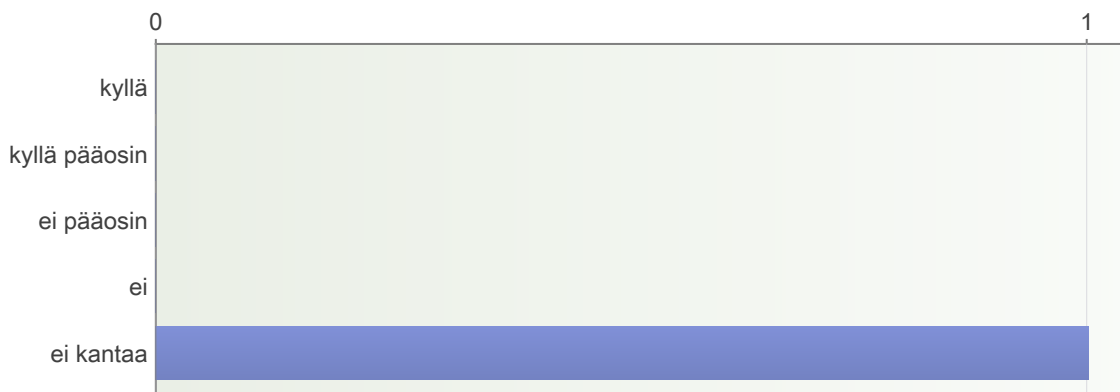
Vastaajien määrä: 1

- Aito valintatilanne edellyttäisi useita palveluntuottajia, joiden erot olisivat etukäteen, jo ennen palvelun tarvetta kansalaisten tiedossa. Tämä lienee epärealistinen ajatus: ihmiset eivät etukäteen tiedä esimerkiksi millaisia sairauksia tulevat saamaan, eivätkä millaisia eroja eri tahojen hoidoissa voi olla. Palveluntarjoajan valinta tehdään vuodeksi eikä siten vaihto ole mahdollista, jos kokemukset jo aloitetusta hoidosta ovatkin huonot.

Suomalaisessa yhteiskunnassa on opittu luottamaan yhteisesti tuotettuihin palveluihin, koskekoon ne terveyskeskusta tai lasten koulukyyditystä taksilla. Tämä on hyvin poikkeuksellista maailmassa. Kilpailu saattaa nostaa epäluottamuksen uudella tavalla esiin.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

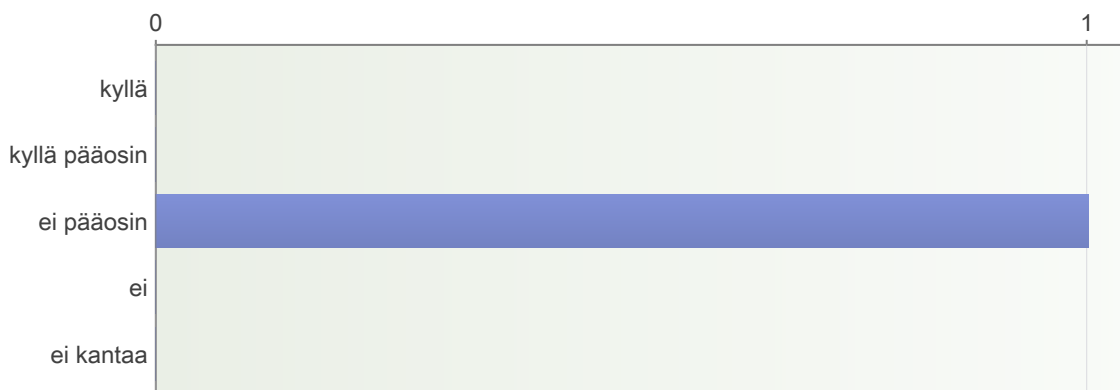

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Uudistuksen pilotoinnit ovat vasta alkamassa.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Ei tule vaikuttamaan itsenäisesti toimivan säätiön asemaan.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiesitys korostaa kiitettävästi sitä, että alaikäisen asiakkaan toivomukset ja mielipide on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa edellyttämällä tavalla. Kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon toimissa, jotka koskevat alaikäistä, on ensisijaisesti otettava huomioon alaikäisen etu. Kuten lain yleisperusteluissa todetaan, yhdenvertaisuusperiaate ulottuu myös alaikäisiin, sillä perustuslain 6 §:n 3 momentti velvoittaa kohtelemaan lapsia tasa-arvoisesti yksilöinä.

Kiinnitämme huolemme 2 LUVUN 10 §:ään, jossa säädetään alaikäisen mahdollisuudesta valita palveluntuottaja 12-vuotiaana itse, jos hän ikänsä ja kehitystasonsa puolesta kykenee päättämään hoidostaan ja huolenpidostaan. Lapselle oletetaan siis olevan hyväksi, että häntä jo varsin nuorena kohdellaan itsenäisenä yksilönä, ja että hänen palvelunsa nähdään erillisinä ja voidaan irrottaa muun perheen hoidosta.

Lapsen etu ja oikeudet eivät toteudu parhaiten siten, että häntä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudessa kohdellaan perheestään irrallisena, omista asioistaan vastuussa olevana yksilönä. Kuten yleisperusteluissa todetaan, lapset tarvitsevat vajaanlaisina ja aikuisia heikompana ryhmänä erityistä suojelua ja huolenpitoa. Vastuu lapsen tuesta ja huolenpidosta on ensisijaisesti hänen vanhemmillaan tai muilla huoltajillaan. Lapsen etu toteutuu parhaiten, kun tätä yhteyttä tuetaan. Suomen allekirjoittama YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista velvoittaa valtiota kunnioittamaan vanhempien vastuuta kasvatuksessa. Sopimuksen 5. artiklan mukaan:

”Sopimusvaltiot kunnioittavat vanhempien tai paikallisen tavan mukaisen suurperheen tai yhteisön, laillisten holhoojien ja huoltajien tai muiden lapsesta oikeudellisesti vastuussa olevien henkilöiden vastuuta, oikeuksia ja velvollisuuksia tarjota lapselle hänen kehittyvien valmiuksiensa mukaisesti asianmukaista ohjausta ja neuvoa tässä yleissopimuksessa tunnustettujen oikeuksien käyttämiseksi.”

https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf

Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti laki lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta määrittelee huoltajien kasvatusvastuusta sekä sen tukemisesta seuraavaa:

”Lapsen huollon tarkoituksena on turvata lapsen tasapainoinen kehitys ja hyvinvointi lapsen yksilöllisten tarpeiden ja toivomusten mukaisesti. Huollon tulee turvata myönteiset ja läheiset ihmissuhteet erityisesti lapsen ja hänen vanhempiansa välillä.

Lapselle tulee turvata hyvä hoito ja kasvatus sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito. Lapselle on pyrittävä antamaan turvallinen ja virikkeitä antava kasvuympäristö sekä lapsen taipumuksia ja toivomuksia vastaava koulutus.

Lasta tulee kasvattaa siten, että lapsi saa osakseen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä. Lasta ei saa alistaa, kurittaa ruumiillisesti eikä kohdella muulla tavoin loukkaavasti. Lapsen itsenäistymistä sekä kasvamista vastuullisuuteen ja aikuisuuteen tulee tukea ja edistää.”

Lisäksi kolmannessa pykälässä määritellään lapsen huollon päättyvän täysi-ikäistymiseen: ”Lapsen huolto päättyy, kun lapsi täyttää kahdeksantoista vuotta tai sitä ennen menee avioliittoon.”

On totta että on perheitä joissa vanhemman kyvyt tarjota lapselleen ymmärtämystä, turvaa ja hellyyttä on vajavainen. Nyt esitetty lakimuotoilu ei kuitenkaan pohdi vanhempien kykyä vaan lapsen ominaisuuksia ja kypsyyttä, jonka ”riittävyden” arviointiin ei määritellä mitään prosessia vaan se voi olla kenen tahansa asioita hoitavan tulkittavissa omassa mielessä olevin kriteerein.

Alaikäisten palveluita koskevat lait tulisi harmonisoida ensisijaisesti turvaamaan lapsen perheyhteyttä sekä perheeltään saamaa tukea ja turvaa. Edellä kuvatusti vanhemmille tulee tarvittaessa tarjota tukea vanhemmuuden vastuiden hyväksi hoitamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa vanhempien osallistuminen lapsensa hoivan järjestelyihin nähdään riskinä lapsille, vanhempien erottaminen lapsensa asioiden hoidosta tulisi kytkeä nimenomaan vanhemman kykyyn eikä alaikäisen lapsen ominaisuuksiin. Esimerkiksi jos lapsi on lastensuojelutoimien piirissä, lapsen palveluntuottajasta päättää sosiaali- tai terveystyöntekijä lapsen ja vanhempien kanssa keskusteltuaan.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelun tuottajan valinta alaikäiselle tulisi järjestää edellä kuvatusti siten, että vanhempien vastuuta ja tukea lapselleen tuettaisiin ja korostettaisiin. Lapsi on oikeutettu tukeen riippumatta omista ominaisuuksistaan. Esim. näin:

10 § Palvelun tuottajan valinta alaikäiselle

Alaikäisen asiakkaan puolesta palvelun valinnan tekee hänen huoltajansa tai muu laillinen edustajansa. Alaikäisen asiakkaan tai hänen huoltajansa pyynnöstä valintapäätös tehdään sosiaali- tai terveystyöntekijän ohjaamana asiakasta ja hänen huoltajiaan kuullen. Mikäli asiakas on lastensuojelutoimien piirissä, palveluntuottajasta päättää asiakkaan asioita hoitava sosiaalityöntekijä asiakkaan ja hänen huoltajansa kanssa keskusteltuaan.

Jollei alaikäinen asiakas tai hänen laillinen edustajansa tee palvelun tuottajan valintaa, maakunnan on osoitettava asiakkaalle palvelun tuottaja, jonka toimipiste on parhaiten asiakkaan saavutettavissa. Jos maakunta on osoittanut asiakkaalle palvelun tuottajan, asiakas tai hänen laillinen edustajansa voi kuitenkin tällöin vaihtaa palvelun tuottajaa määräajasta riippumatta.